

Termer som används i förpackningarnas materialåtervinning

Här följer en förteckning över termer som används i samband med förpackningarnas materialåtervinning och producentansvar.

Producentansvar

Producentansvar för förpackningar

Förpackningarnas producenter är de företag som förpackar eller importerar förpackade produkter till den finländska marknaden och har en omsättning på 1 miljon euro eller mera. Det är huvudsakligen finländska företag som har producentansvar för förpackningar. Enligt Birkalands NTM-central definieras från och med 1.5.2015 ett företag som producent om följande villkor uppfylls:

- Företaget har finländskt FO-signum och minst ett verksamhetsställe i Fastlandsfinland.
- Företagets omsättning i Finland uppgår till 1 miljon euro eller mera.
- Företaget förpackar produkter i Finland eller importerar förpackade produkter till den finländska marknaden.

Ett utländskt företag kan vara producent bara när följande villkor uppfylls: det utländska företagets filial finns i Finlands handelsregister, filialen har finländskt FO-signum och ett verksamhetsställe i Fastlandsfinland.

Ett finländskt företag med en omsättning på 1 miljon euro eller mer anses vara producent för förpackningarna även i det fall att det köper förpackade produkter av ett utländskt företag, som inte uppfyller alla ovan nämnda villkor.

Producentansvar

Med producentansvar avses producentens skyldighet att ordna med återanvändning, materialåtervinning och annan avfallshantering av avfall från produkter samt att stå för de kostnader som detta ger upphov till. Enligt avfallslagen ligger ansvaret hos företagen, som oberoende av försäljningsmetod, tillför den finländska marknaden däck för motordrivna fordon, bilar, el- och elektronikapparater, batterier och ackumulatörer, returpapper samt förpackningar.

Producentsammanslutning

Producenterna kan ta hand om sitt producentansvar genom att ansluta sig till en producentsammanslutning som representerar produkter inom den egna branschen. Producentsammanslutningarna är organisationer med rättshandlingsförmåga så som lagen kräver, och som även har godkänts i myndigheternas producentregister. Producentsammanslutningarna organiserar på den finländska marknaden materialåtervinning av produkter som tagits ur bruk, det vill säga avfall, så att de mål som fastställts i lagstiftningen uppnås.

Förpackning

Förpackning

Definition av förpackning finns i statsrådets förordning 518/2014 och i dess bilagor. Förpackningen lagrar och skyddar produkten, möjliggör hantering och transport av produkten från producenten till konsumenten eller andra användare. Förpackningen ger information om produkten, säljer och marknadsför samt underlättar produktens presentation i butiken. Förpackningar är alla de delar som förstärker förpackningen eller läggs till den, såsom etiketter. Förpackningar är även alla slag av produkter eller engångsprodukter som fyller en av produktens uppgifter.

Konsumentförpackning

Konsumentförpackningar är avsedda för att förpacka produkter som ska säljas. Till exempel mjölkburkar, förpackningar för frukostflingor, tvättmedelsflaskor, konservburkar, målarfärgsburkar och sillburkar.

Gruppförpackning

Gruppförpackningar är förpackningar, som används utöver konsumentförpackningar, för att förpacka en produktgrupp. Gruppförpackningen kan användas antingen endast på försäljningsstället eller en produktgrupp kan säljas i sin helhet i en gruppförpackning. En gruppförpackning, som innehåller produkter som förpackats i konsumentförpackningar, kan vara avsedd för konsumenter eller företag. Exempel: tråg av wellpapp, presentationsställ samt plast- eller kartongförpackning kring till exempel ölburkar.

Transportförpackning

Transportförpackningen är en förpackning som används utöver konsument- och/eller gruppförpackningar för att transportera produkterna. Exempel: lastpallar av trä, plast eller wellpapp, rullpallar i metall, lådor av trä, plast eller wellpapp, lastpallshuvor i plast samt förpackningsband av metall eller plast. Obs! Container som används för landsvägs-, järnvägs-, sjö- och flygfrakt (större än 1 000 liter) klassificeras inte som förpackningar.

Förpackningar för konsumenter

Förpackningar för konsumenter är produktförpackningar som hamnar hos konsumenter eller i hushåll, till exempel försäljningsförpackningar samt en del grupp- och transportförpackningar.

Förpackningar för företag

Förpackningar för företag är produktförpackningar som endast används i handeln mellan företag eller för produktpresentation i butikerna.

Avfall

Avfall

Definition av avfall finns bland annat i 5 § i avfallslagen 646/2011. Avfall är ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera.

Bioavfall

Bioavfall är biologiskt nedbrytbart livsmedels- och köksavfall som uppstår i hushåll, restauranger, måltidstjänster och detaljhandeln, samt motsvarande avfall som uppstår i livsmedelsproduktion samt biologiskt nedbrytbart trädgårds- och parkavfall.

Specialavfall

Specialavfall är avfall som inte kan klassificeras som farligt avfall, men som på grund av skadlighet, kvalitet eller mängd kräver specialhantering eller speciella åtgärder under insamling eller transport. Specialavfall är till exempel skärande, stickande, stinkande samt dammande avfall.

Återvinningsavfall

Återvinningsavfall är avfall som samlas in separat för materialåtervinning eller annan återvinning.

Förpackningsavfall

Förpackningsavfall är förpackningsmaterial och förpackningar som tagits ur bruk. Förpackningar som återanvänds blir förpackningsavfall först då de inte längre kan ställas i ordning för återanvändning. Utskottsvara (utgallrad sekunda vara) eller övrigt produktionsavfall som uppstår i samband med tillverkning av förpackningar räknas inte som förpackningsavfall. Trädgårdsavfall finfördelat förmultnande avfall som uppstår vid trädgårdsskötsel, så som gräs, löv, kvistar och grenar.

Bygg- och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall är avfall som uppstår när en byggnad eller annan fast konstruktion byggs, repareras eller rivs, i samband med mark- och vattenanläggningar eller andra motsvarande byggen.

Blandavfall

Blandavfall är avfall som blir kvar då annat avfall har sorterats ut på den plats där avfallet uppkommit, det vill säga källsorterats. Den här typen av avfall kallas även för blandat kommunalt avfall.

Avfall med producentansvar

Avfall med producentansvar är avfall som den producent, som tillfört den kasserade produkten till marknaden, eller producentsammanslutning, som har fått i uppdrag, svarar enligt 6 § i avfallslagen för sophantering och de kostnader som den ger upphov till. Avfall med producentansvar är bland annat däck för motordrivna fordon, bilar, el- och elektronikapparater, batterier och ackumulatorer, returpapper samt förpackningar.

Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som till följd av kemisk eller annan egenskap är brandfarligt eller explosivt, smittfarligt, annars hälsofarligt eller miljöfarligt eller har någon motsvarande egenskap som kan vara till skada för människor, egendom eller miljön.

Kommunalt avfall

Kommunalt avfall, även kallat hushållsavfall och därmed jämförbart avfall är avfall som uppkommer i stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och vid annat boende, inbegripet slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, och annat till sin beskaffenhet jämförbart avfall som uppkommer i förvaltnings-, service- och näringsverksamhet.

Insamling och transport

Områdesvisa insamlingsställen

Områdesvisa insamlingsställen är insamlingsställen för avfall som kommunen eller ett kommunalt avfallsbolag har arrangerat och dit fastigheter som inte har fastighetsvis soptransport kan föra åtminstone blandavfall. Även annat avfall kan samlas in vid dessa insamlingsställen.

Ekopunkter, återvinningspunkter, insamlingspunkter

Ekopunkter, återvinningspunkter, insamlingspunkter är områdesvisa insamlingsställen som kommuner, kommunala avfallsbolag eller producenter har arrangerat och dit konsumenter kan föra sorterat avfall. Insamlingsstället tar emot åtminstone ett avfallslag som kan materialåtervinnas eller återvinnas. Här tas inte emot blandavfall.

Rinki-ekopunkt

Rinki-ekopunkt är ett insamlingsställe för förpackningsavfall eller förpackningsmaterial, dit konsumenterna kan föra kasserade förpackningar av fiber, glas, metall eller plast. Förpackningarnas producenter svarar för att insamlingsställena arrangeras och upprätthålls. Statsrådets förordning 518/2014 fastställer antalet insamlingsställen runt om i landet enligt förpackningsmaterial och hur de ska fördelas områdesvis. Nätverket av Rinki-ekopunkter har varit i bruk sedan 1.1.2016.

Avfallshantering

Avfallshantering innebär insamling, transport, återvinning och slutbehandling.

Ordnad avfallstransport

Ordnad avfallstransport, det vill säga konkurrensutsatt avfallstransport är enligt lagen avfallstransport som kommunen arrangerar, och där transport av blandavfall antingen är i kommunens regi eller sköts av ett privat avfallstransportbolag efter områdesvis konkurrensutsättning.

Insamling

Insamling innebär att samla in avfall vid ett insamlingsställe som fastighetsägaren, kommunen, producenten, distributören eller annan aktör har arrangerat för att själv behandla det eller för avfallstransport till behandling, inklusive preliminär sortering och mellanlagring.

Avfallsutrymme

Avfallsutrymme har arrangerats av fastigheten för att samla in en eller flera avfallstyper i ett eller flera sopkärl för kortvarig lagring och transport av olika avfallstyper.

Insamlingskärl

Insamlingskärl är sopkärl eller sopbehållare som finns på fastigheten eller områdesvisa insamlingsställen och används för att samla in avfall.

Avfallstransport

Avfallstransport ordnad av fastighetsägaren är en undantagsregel i avfallslagen som kommunen separat fattar beslut om. Det innebär att alla fastighetsägare, i enlighet med kommunens bestämmelser om avfallshantering, avtalar om avfallstransport med ett privat avfallstransportbolag. Termen som tidigare användes var avtalsenlig avfallstransport.

Fastighetsvis avfallstransport

Fastighetsvis avfallstransport är avfallstransport som arrangerats av kommunen eller fastighetsägaren, och där avfallet avhämtas från fastighetens avfallsutrymme eller från flera fastigheters gemensamma avfallsutrymme. Detta kallas även för fastighetsvis avfallstransport.

Beslut om transportsystem

Beslut om transportsystem är avfallshanteringsmyndighetens beslut om att vissa avfallstyper och områden ska hör till den avfallstransport som fastighetsägaren ordnar. Om inget beslut har fattats, gäller inom avfallshanteringsbestämmelsernas tillämpningsområde den avfallstransport som kommunen har ordnat.

Kommunens avfallshaningssystem

Kommunens avfallshaningssystem är den avfallshaningshelhet som kommunen har ordnat för att ta hand om avfall som hör till den kommunala avfallshaningen. Systemet består av insamlings- och mottagningsställen, fastighetsvis avfallstransport samt behandling av avfall.

Källsortering

Källsortering är den sortering i olika avfallstyper som sker på den plats där avfallet uppkommer, det vill säga i hushåll och företag.

Materialåtervinning och återvinning av avfall

Energiåtervinning

Energiåtervinning innebär att ta till vara den energi som genereras då avfall bränns och använda den för till exempel uppvärmning.

Återvinning

Återvinning inbegriper både energiåtervinning och materialåtervinning, det vill säga att avfallsmaterial används som råvara för att tillverka nya produkter. Återvinning är inte det att föra avfall till insamlingsstället, sorteringen är bara första steget mot återvinning.

Materialåtervinning

Materialåtervinning innebär att avfallsmaterial används som råvara för att tillverka nya produkter. Detta sker till exempel när lådor av wellpapp eller förpackningar av kartong blir hylsor för pappersindustrin och dryckesburkar blir nya dryckesburkar.

Återanvändning

Återanvändning innebär att en förpackning, inte avfall, som använts en gång nu används på nytt. Exempel på detta är när man återanvänder dryckesflaskor, plast- och papplådor, rullpallar, tunnor och lastpallar av trä för att förpacka olika saker.

Förberedelse för återanvändning

Förberedelse för återanvändning räknas med i materialåtervinningen. Detta är till exempel FIN- och EUR-lastpallarnas förberedelse, det vill säga reparation så att lastpallarna kan användas på nytt.